

культурного рівня розвитку). Вплив таких видатків на суспільний добробут має довгостроковий характер.

Література:

1. Бюджетний кодекс: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17>.
2. Місцеві фінанси: підруч. / [О.П. Кириленко, О.Р. Квасовський, А.В. Лучка, Б.С. Малиняк та ін.]; за ред. О.П. Кириленко. – К.: Знання, 2006. – 677 с.
3. Юхименко П.І. Теорія фінансів: підруч. / [П.І. Юхименко, В.М. Федосов, Л.Л. Лазебник та ін.]; за ред. проф. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.
4. Федосов В. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями: монограф. / [В. Федосов, В. Опарін, С. Львовчкін]; за ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2002. – 387 с.
5. Череватова К.В. Деякі аспекти невідповідності теорії потреб А. Маслоу у практиці нестабільного економічного розвитку / К.В. Череватова // Економічний простір. – 2008. – № 2 (20). – С. 99–104.

Вавричук Оксана

*Викладач економічних дисциплін Галицького коледжу
ім. В'ячеслава Чорновола, молодший науковий
співробітник кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

ЗАЛУЧЕННЯ ІНСТИТУТІВ РОЗВИТКУ ДО ФІНАНСУВАННЯ ПРОЕКТІВ ДПП У ЖИТЛОВО- КОМУНАЛЬНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

Житлово-комунальне господарство (ЖКГ) в Україні є однією із пріоритетних сфер, що потребує залучення ресурсів приватних інвесторів шляхом застосування механізму державно-приватного партнерства (ДПП). Незважаючи на те, що з часу прийняття Закону України «Про державно-приватне партнерство» минуло вже 5 років, досі відсутні позитивні приклади реалізації проектів ДПП на національному та місцевому рівнях, у тому числі й у сфері ЖКГ.

Концепція розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013–2018 рр. одним із шляхів розв'язання проблеми

передбачає удосконалення механізму фінансування проектів ДПП, а саме:

- підвищення ефективності використання бюджетних коштів;
- активізацію залучення інститутів розвитку до реалізації зазначених проектів;
- розширення можливостей програмно-цільового фінансування;
- участь держави у реалізації проектів державно-приватного партнерства на принципах середньо- та довгострокового програмно-цільового фінансування [1].

Розглянемо особливості і можливості залучення інститутів розвитку до фінансування проектів ДПП у сфері ЖКГ України, оскільки дана проблема не достатньо досліджена в сучасних наукових працях.

Зважаючи на низьку рентабельність підприємств житлово-комунального комплексу, а також високу капіталоємність і ризиковість, приватні інвестори неохоче вкладають кошти у проекти ДПП. Вагому роль у кредитуванні проектів розвитку в Україні, у тому числі й у сфері ЖКГ, сьогодні відіграє Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Співпраця України з Світовим банком покликана сприяти залученню вітчизняних та іноземних інвестицій у розвиток економіки країни. Сукупний розмір фінансової підтримки Світового банку, наданої Україні у 2015 р. становить 1,775 млрд. дол. США, включаючи 1 млрд. дол. США прямої бюджетної підтримки на проведення реформ. Загалом, обсяг фінансової допомоги Групи Світового банку з березня 2014 р. становить більше 4 млрд. дол. США. Більшість інвестиційних проектів Світового банку спрямовані саме на підвищення якості базових державних послуг, що надаються населенню України в таких галузях, як водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, електропостачання, реконструкція доріг, модернізація систем соціальної підтримки та охорони здоров'я населення [2].

Проте такі цільові інвестиції не вирішують проблеми недофінансування ЖКГ на всій території України. Так, в рамках проекту Світового банку «Підвищення енергоефективності у секторі централізованого тепlopостачання України» вартістю 382 млн. дол. США здійснюється фінансування 10 теплоенергетичних компаній у містах Вінниця, Миколаїв, Кіровоград, Херсон, Харків, Кам'янець-Подільський, Івано-Франківськ, Донецьк, Чернігів та Дніпропетровській області [3]. Залучення ж приватного сектору у

сферу ЖКГ та поєднання ресурсів держави і бізнесу, на умовах державно-приватного партнерства, дозволить розширити фінансові можливості та підвищити ефективність використання інвестиційних ресурсів. Вхідженню підприємницьких структур на ринок державних послуг сприятиме створення фінансових інститутів розвитку, сформованих, в тому числі, і за рахунок зовнішніх позик держави. Зокрема, К.В. Павлюк обґрунтовує доцільність формування Інвестиційного фонду України, в якому будуть акумульовані інвестиційні ресурси держави [4]. Тим самим, кошти Інвестиційного фонду можуть використовуватись державним партнером при реалізації проектів ДПП, а також для здійснення пільгового кредитування і надання державних гарантій виконання фінансових зобов'язань щодо проектів ДПП приватним інвесторам. Причому, в Законі України «Про державно-приватне партнерство» доцільно зазначити мінімальну частку приватних інвестицій залучених до проекту ДПП (не менше 25% вартості інвестиційного проекту). Це, в свою чергу, забезпечить справедливий розподіл ризиків і відповідальності між партнерами.

Науковцями Національного інституту стратегічних досліджень запропоновано створення Державного банку реконструкції і розвитку (ДБРР) як державної фінансової установи з передачею їй повноважень управління бюджетними інвестиціями та розподілом державних гарантій. Зокрема, управління бюджетними інвестиціями передбачено на принципах співфінансування інвестиційних проектів. А також формування Фонду регіонального розвитку як окремої фінансово-кредитної установи, орієнтованої на розміщення коштів державного бюджету, спрямованих на регіональний розвиток, та акумулювання і використання коштів із внутрішніх (кошти інвесторів і бюджету) та зовнішніх (іноземні інвестиції, кредити та допомога міжнародних фінансових організацій) державних і приватних джерел [5].

На нашу думку, дієвим засобом залучення інвестиційних ресурсів спрямованих на модернізацію об'єктів житлово-комунальної сфери також може стати лізингове фінансування, шляхом створення державної лізингової компанії у житлово-комунальній сфері як спеціалізованого фінансового інституту розвитку. Це сприятиме залученню на конкурсних засадах підприємницьких структур як підрядних організацій, що здійснюють фінансування будівництва та

модернізації інфраструктурних мереж і передають їх комунальним підприємствам у фінансовий лізинг з використанням механізму ДПП.

Таким чином, створення і функціонування системи державних фінансових інститутів розвитку сприятиме розширенню джерел формування інвестиційних ресурсів, як на державному, так і регіональному рівнях. Зокрема, шляхом їх залучення на умовах державно-приватного партнерства у таку важкодоступну для приватного бізнесу сферу, як житлово-комунальне господарство. А залучення ресурсів міжнародних фінансових організацій через інструменти фінансових інститутів забезпечить кредитну підтримку підприємницьких структур. Фінансові інститути розвитку виступають як посередники між кредиторами і позичальниками, перетворюючи фінансові ресурси в інвестиції у соціально значущі та стратегічні галузі економіки.

Література:

1. Про схвалення Концепції розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013–2018 рр.: розпорядження схвалено Кабінетом Міністрів України 14.08.2013 № 739-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>.

2. Світовий банк прокладає шлях до безпечніших доріг в Україні: прес-реліз [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2015/11/03/world-bank-paves-the-way-for-safer-roads-in-ukraine>.

3. District Heating Energy Efficiency (P132741) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vsemirnyjbank.org/projects/P132741/district-heating-energy-efficiency?lang=ru>.

4. Павлюк К.В. Формування фінансових інститутів розвитку як чинник запровадження державного приватного партнерства / К.В. Павлюк, С.М. Павлюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://fbi.crimea.edu/arhiv/2009/nv_3-2009/002pavlyuk.pdf.

5. Системна криза в Україні: передумови, ризики, шляхи подолання : аналіт. доп. / Я.А. Жаліло, К.А. Кононенко, В.М. Яблонський [та ін.]; за заг. ред. Я.А. Жаліла. – К.: НІСД, 2014. – 132 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua>.